

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.



Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Discursul de deschidere,

rostit de președintele Gh. Jianu la Congresul din Panciova al învățătorilor rom. din Eparhia Caransebeșului.

Onorată Adunare generală,

Întîlnirea noastră anuală are îndoitul scop: pe deoparte a cerne și sancționa experiențele, îndeletnicirile, și feluritele născociri metodice ale despărțimintelor, pe de altă parte a întări dince-înce tot mai mult legătura firească între membrii acestei societăți.

Considerînd, deci, adunările noastre generale ca niște vaduri prin care se strecoară viața Reuniunii învățătorilor români din Eparhia Caransebeșului, momentele variate din anul ultim vor adaoge o pagină interesantă la istoria acestei societăți a cărturarilor români din Banat.

Înveselitor a fost momentul, cînd Reuniunea noastră învățătorescă a avut fericitul prilej a-și închina steagul înaintea noului ei patron, înaintea bunului și prealuminatului nostru Arhiepiscop Dr. Miron E. Cristea; întristător a fost, însă, atacul ziaristic al unui răzvrătit, care întogmai ca vicelanul Ulis din iad, cînd vrei să-l apuci, dispăre ca umbra, a ramas și până astăzi — fără nume. Zadarnic am fost respins acel atac, atît comitetul nostru central în ședința sa, cît și eu la rîndul meu ca președinte, pe cale ziaristică, acel cineva a zvîrlit, din locul său ascuns, o săgeată veninoasă, asemănătoare cu acul unei vespui, care deși a murit după ce a împuns, totuși a lovit în coaste, în partea cea

mai subtilă, în reputația Reuniunii noastre, pe care toți deopotrivă sîntem datorii a o păzi cum trebuie păzită cinstea unei fete mari.

Această întimplare, atît de regretabilă în viața Reuniunii noastre, mă silește a mă opri de rîndul acesta, asupra unor scăderi morale, cari și aveau au dat naștere unui fenomen destul de regretabil în viața noastră publică.

Onorată Adunare generală,

Multă înțelepciune au îngrămădit strămoșii noștri în cele cinci cuvinte: *Non scholae, sed vitae discimus*, proptind acest axiom cu alte patru cuvinte: *Non multa, sed multum*...

Obirșia acestor legi fundamentale ale pedagogiei e a se cauta în strădania Romanilor de a-și îmblînzii moravurile, moștenite dela cei doi frați hrăniți cu lapte de lupoaică, *prin școală*. Educația să nu se marginaască, deci, numai la *multa* școlară, ci să facă *multum* pentru viață. Prin aplicarea principiului *vitae discimus*... au izbutit Germanii, cei de origine atît de sălbatică, a se avînta pînă'n vîntările civilizației. Noi Români, însă, alergăm și noi după ceva mai bun, cum apleargă copiii după citeun car pe care nu-l pot ajunge cu-una-cu-două. Cărturarii noștri, unii cearcă a se coborî prin coș în casă, alții nu găsesc ușa, bodicîind la întunec, fiindcă le lipsește îndrumarea trebuitoare din familie și din școala primară. Astfel conducătorii, empirici, ai societății românești, înzestrați numai cu învățătura lor din școalele mai înalte, neputîndu-se dezbara, fără funda-

ment solid, de nesocotința instinctului de clasă, în stadiul de civilizație în care ne găsim, nu se pot ridica la priceperea intereselor generale. Eată de unde vine și nebagărea în seamă a învățătorului în societatea noastră românească! Cînd bunăoară un învățător se preoțește, nici după 20 de ani de dascălie, nu e pus alături de candidații cei împărțiți, după calificația lor, în clase, ci bietul învățător rămîne tot dinjos, sub clase. Eată cum se prețuește la noi munca dascălului român, remas și pîn'acum, în veacul luminilor: cenușotca societății românești!

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri — școala primară aresă-și îndeplinească programul ce nu se cuprinde în niciun program, de a vindeca pe Român de boala scăderilor sufletești. Și dacă va fi scris în cartea soartei, ca vr'odata școala să-și ajungă acest scop, atunci în mod firesc va bancrota și umilirea dascălului român.

Împotriva patimilor are, deci, să lupte școala română; în conștiința învățătorului român să plutiască, pe deasupra tuturor îndatoririlor, grija de a plivi buruenile odrăzlite din pizmă, ură, invidie, din neubiirea de oameni, din neubiirea de frate!

Și cum de rîndul acesta nu-mi îngăduie timpul a mă extinde și la alte îndrumări, am relevat, fraților, ce mi-s'a părut mai necesar a scoate în relief. Și astfel, nădăjduind că glasul meu, al unui tovarăș devotat, nu sună în pustiu, saluțîndu-vă cu dragoste, iubiți oaspeți și membri, adunați într'un număr atît de impunător, declar adunarea generală deschisă.

FOILETON.

La căzan.

Dă ce oprești în orice casă,
Cînd lasă Dumnedzău dă's prunfe,
Și ai răchie fort pră masă,
Atuncia trebile is bunie...

Is toț făloș cînd duc dă fript,
Chemînd și babe, moș, copii,
— Haidat să bieț, că nu-l oprit;
Goliț voi buria dintăi...

Tot bieu, menînd prăntu ai morț,
Cu para dă curcubătă;
Și-l aldueșce pră ntepoț
O babă, toată vînată...

Dzicînd că's groape 'n căzaniță,
Să gioară că: — io dzău dă's bată,
Bînd un păhar, ca o feciță,
Cu oala bieu io altădată...

Moș Antănaz, cu moșu Bîrcu,
Și ei mereu să tot cam trag,
Dar cum agiung, toarnă cu firgu,
Tăman cum tornă apa pră jghiab.

Și Căta'i cu copilu'n brață
— Na și tu cita... că-l din prunte,
Să-l țucie maica, că's mărăță
Ș'acruma, dar cînd ai fi giunfe...

Micuțu, 'nrăchiat, tușășce
Din ochișori lacrimi varsa.

— Tacî, nu țipa... maica gîngeșce,
Că și ție ți-s'o lăsa...

Și bînd să pun pră povestit
Spunînd unu c'a fost cătană,
Și altu cică s'or slăgit
Alaltăeri la o pomană:

— Dar cum să nu-ț fie năcaz
Că toț ca haliele se 'ngiasă;
Nu caută să-ț măi gie răgaz:
Cu popa toț ar vrea la masă...

— Tacî nu ce facie, măi-tu, prost
Dăcfe ce vîri ca un țigan?
— Tu ținief gura, dă n'ai fost,
Să nu ce las lingă căzan!...

Ilie Crăciunel.

Norocul.

de D. N. Ciotori.

Intr'un sat, peste care cerul își revărsa mila de o potrivă ca și peste celelalte și al căruî nume nu s'a putut ține minte, trăiau doi frați.

Părintele lor fusese om înțelept și curat la suflet, ear gospodăria și rostul lui erau de pildă în tot satul.

Ci, vîzînd el că i-se apropie sfîrșitul își chemă feciorii și le împărți avutul, așa ca să nu mai poată ciupi judecătorii și slujitorimea nimic din agoniseala lui.

Cu timpul băeții se căsătoriră și trăiau în bună înțelegere, ajutîndu-se unul pe altul, ca să

poată birui greutățile traiului. Cel mai mare însă nu putea să dea înainte, căci toate trebile îi ieșiau pe dos, pecînd cel mic să îmbogăția din zi în zi tot mai mult.

Cutoatecă locurile lor erau alături și le ploua și le încălzia soarele deopotrivă, totuși belșug era numai pe moșia celui mic.

— N'avem noroc, omule, zicea adeseori femeia celui prigonit de soartă.

— N'om fi avînd, femeie, dar dacă muncești, tot trebuie să-ți prindă odată norocul de păr.

— Ba, poate că frate-tău o fi știind nescaii fermece, de ia și rodul locurilor noastre.

— Dumnezeu să-l vadă.

Odată, amîndoi frații puseră oamenii să ascuță și să înfîngă haracii în vie. Seara, cînd plecară, cel mai mare uită barda acolo, și cînd își aduse aminte, se înoptase bine.

Se duse s'o caute.

Cînd acolo, numai că vede un om îmbrăcat în haine albe, care se apleca pela toate vițele din via lui frate-său. Se apropie binișor de el și-l întrebă:

— Dar ce faci noaptea pe aci, măi fîrtate?

— Ce să fac — răspunse omul cel cu haine albe — nu vezi că lucrătorii au doborît căpușile de pe vițe și eu caut să le pun la loc, să nu rămînă via fără rod.

— Păi cine ești tu de poți să faci astă minunație!

— Eu sînt norocul lui frate-tău.

— Bine, atunci tu trebuie să știi ceva și despre norocul meu.

Congresul învățătorilor bănățeni din Eparhia Caransebeșului.

(Dela raportorul nostru special).

Peste 200 învățători și învățătoare din Eparhia Caransebeșului și-au ținut ăstan, Duminecă la 11 curent, adunarea generală la Panciova.

La sosirea lor în gară, învățătorii au fost întâmpinați cu toată dragostea de comitetul parohial, al cărui președinte, d-nul adv. *Dr. Alexandru Birescu* l-a binevenat printr'un discurs entusiast, la care a răspuns președintele Reuniunii, d-nul *Gheorghe Jianu*, fiind față și cițiva dintre învățătorii orașului. Dela gară învățătorimea, umplind stradele largi ale Panciovei, au tras deadreptul la bisericuța Românilor, unde după terminarea slujbei, oficiată de căpetenia tractului, P. O. D. protopop *Trifon Miclea*, asistat de preoții *P. Murgu* (Petrovasela) și *I. Stroca*, preotul locului, s'a făcut chemarea Duhului sfânt. Cînd stăi a socoti de ce însemnătate e această ramură răzleață a bisericii noastre strămoșești, te cuprinde o înduioșare văzînd cum această bisericuță se zbate spre a ieși din leagăn, ca un copil care își scoate mereu mînușițele de subt perini, ne mai priindu-i să stea legată în fașii. Eată dece credem și nădăjduim, că apelul fraților noștri Pancioveni, cari nu mai au ce cauta în „Vlașka Trkva“ lor de odinioară, va găsi răsunset dealungul și dealatul ținuturilor noastre românești.

Dela biserică antestătătorii Reuniunii s'au prezentat la Căpitanatul de graniță, unde în urmarea gentileții înaltului ministru de interne, li-s'a liberat învățătorilor, subt răspunderea președintelui, un singur pașaport general pentru trecerea graniței la Belgrad.

Punct la orele 9 s'a deschis congresul prin cuvîntul președintelui (publicat în fruntea foii). Au salutat întrunirea învățătorilor: vrednicul protopop-filantrop *Trifon Miclea*, ca reprezentant al Conzistorului diecezan, gentilul iuspector regesc al școalelor *Bárányi Árpád*, ca organ oficial al guvernului, N. Lamprecht, venerabilul președinte al învățătorilor aparținători vechei „Reuniuni sud-ungare“, însfirșit delegatul Reuniunii învățătorilor rom. aradani de dincolo de Murăș, d-nul *Mihail Vidu*, și al Reuniunii inv. de dincoace de Murăș d-nul *A. Nevriceanu*, cărora în cuvinte alese le-a mulțumit pe rînd destoinicul președinte al Reuniunii, d-nul *Gheorghe Jianu*, cere prin o conducere atît de deamnă și înălțătoare de inimă, a pus în uimire întreaga asistență.

Înainte de a se trece la ordinea de zi, președintele a parentat cu evlavie trecerea la cele eterne a neuitatului commembru protopop *Ioan Pinciu* din Ciacova; învățătorii își exprimă prin sculare pietatea față de memoria repositului.

După alegerea comisiei, cari se retrag

pentru a cenzura rapoartele oficiale despre activitatea Reuniunii, harnicul învățător *Gheorghe Joandrea* (Lugoj) ridică mult valoarea intrinsecă a congresului prin conferința sa (orală) despre *Gramatica lui Ienache Vacarescu*, preșerată cu citate, dintre cari a avut mare efect: *nyelvében él a nemzet...* Oratorul a fost frenetic aplaudat.

După referada atît de reușită a comisiilor, s'au făcut și cîteva propunerii înțelepte referitoare la diferite îmbunătățiri școlare. Toate propunerile au fost dezbătute cu o demnitate gravă, fără nicio umbră de neînțelegeri, cum demulteorii se întimplă pe alocurea.

Din congres s'au trimis telegrame de mulțumire: Prea Sfinției Sale Arhiepiscopul nostru *Dr. Miron E. Cristea*, pentru hotărîrile senatului școlar, înaltului ministru al comerțului pentru favorul de călătorie ce s'a acordat învățătorilor, și ministrului de interne pentru înleznirea trecerii în Serbia a excursioniștilor.

Alegerea localității pentru proxima adunare generală a ramas în grija comitetului.

Însfirșit s'au ales ocîrmuitorii Reuniunii, președinte: *Traian Hențiu* (Orșova), vicepreședinte: *Gheorghe Joandrea* (Lugoj), primsecretar: *Petru Bandu* (Reșița), notar II: *Mihail Crăciun* (Hodoș), notar III: *Petru Șimianu* (Foeni), casier: *Patricie Rămneanțu* (Coștei), bibliotecar: *Alex. Onae* (Lugoj), Jurisconsult: *Dr. Cornel Jurca* (Lugoj), membrii în comisia literară: *Dr. Valeriu Braniște*, *Gheorghe Jianu*, *Ion Vidu* și *Petre Bizerea*. Comitetul: aproape întreg cel vechi, ear ca un omagiu cu desăvîrșire convenit, pentru atît de prețioasele sale servicii, d-nul *Gheorghe Jianu*, la propunerea noului președinte, a fost proclamat cu entuziasm de *membri onorar* al Reuniunii.

La 12 s'a luat masa, comună, ear pela 2 și un sfert am și pornit cu vaporul la *Belgrad*, unde ajunși la debarcader, am fost întâmpinați de multă lume, în frunte cu învățătorii din capitală, cari prin rostul președintelui Reuniunii învățătorilor din Serbia ne-au primit cu o însuflețire rară. În numele celor vr'o 250 de excursioniști cîți am trecut granița, a răspuns conducătorul învățătorimii, d-nul *Gh. Jianu*, în limba germană, următoarele:

Mult Stimaiților Colegi,

Durmînd unei dorințe stăruitoare a învățătorimii noastre gr. or. rom. din Banat, de a vizita capitala Belgradului, ca pentru sporirea cunoștințelor atît de trebuitor pentru vocațiunea noastră, după ce am isprăvit astăzi cu ținerea congresului nostru la Panciova, eată-ne ajunși la debarcader, unde călcăm cu evlavie pe pămîntul Sîrbiei vecine, în țara unde un „Sveti Sava“ și-a jertfit și tronul pentru ridicarea poporului său *prin școală*. Nu numai că vecinii geografici, ci și ca pravoslavnicii, tovarășii de credință, ne simțim prea plăcut îndemnați că la

salutul Dv. sincer, pe care îl privim în imagine ca pita și sarea tradițională ce ne-o îmbiați la trecerea pragului, să vă aducem mulțumiri, și nădăjduim că clipele ce le vom petrece în frumoasa și ospitaliera Dv. capitală ne vor remînea vecinic într'o dulce aducere aminte.

Vă mulțumesc din suflet și în numele tovarășilor mei de drum pentru buna primire ce ne-o faceți, și-mi pare foarte rău că la salutările Dv. nu pot răspunde în frumos sunătoarea limba sîrbească. Vă strigăm însă cu însuflețire, tuturor gentililor noștri primitorii, un adinc simțit *Jivio*, vorbă auzibilă și în părțile noastre, care în limba statului nostru sună: *éljen*, ear în limba maicii noastre: *Să trăiască* — Serbia!

Dela debarcader am fost conduși mai întâi și întâi în biserică catedrală a capitalei, unde a venit și Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul primat al Serbiei, spre a binecuvîntarea învățătorilor români pravoslavnicii din Banat. Președintele nostru, sărutîndu-i mîna, a talmăcit Înalt Prea Sfinției Sale, în românește, bucuria călătorilor de a-i putea vedea fața sfințită.

Ieșind din biserică, am fost conduși în pompoasa școală din Belgrad, adiuștată modern cu instrumente de învățămînt, muzee etc. cum n'am avut încă prilej să vedem pe altundeva. După ce ne-am depus toți bagagiul în cancelaria școlii, am vizitat, trecînd și prin minunatul parc „Kali-megdan“, mai multe străzi ale orașului, arătîndu-ni-se conacul, universitatea, teatrul, statuia lui Miloș Obrenovici, etc. Pe străzi lume elegantă, și pretutindenii ne impresiona plăcut sinceritatea și gentileța Belgradenilor.

Pela vr'o 5 1/2 ore am fost conduși în marele restaurant al otelului Paris, unde în cinstea noastră a concertat, cu adevărate graiuri îngerești, marele chor mixt, așa numitul chor „Stankovici“, sfîrșind între duna de aplauze cu un Cherovic (de marele compozitor Borhnianski). Aici consumația întregii societăți a excursioniștilor a plătit-o secretarul primăriei. După concert d-nul inv. *M. Stoianovici*, redactorul foii „Uciteli“ a ținut un discurs, la care din partea noastră a excursioniștilor a răspuns, în limba sîrbească, referentul școlar conz. d-nul *Ștefan Jianu* stîrnind aplauze zgomotoase.

Seara am fost toți plasați în oteluri, și astfel, după ce fiecare și-a știut conacul, după cină, unii au mers la teatru, alții la circ, ear dimineața, în crepatul zilei, ne-am adunat earăși la debarcader, unde la ora 5 am luat vaporul spre Baziaș de unde, dizolvîndu-se aci societatea, a apucat care-încătre casă în diferitele părți ale Banatului.

Disciplina între învățătorii a fost menținută riguros, atît la Panciova cît și la Belgrad. Și mai ales din motivul acesta imi închei darea de seamă cu un Bravo la adresa învățătorilor noștri cari, fiind și aici la înălțime, au făcut fală neamului!

B.

— Ehe! ăla nu se trudește ca mine, ci doarme și e fericit, răspunde vedenia depărtîndu-se.

— Vezi omule, tot norocul e, unde e.

— Lasă, femeie, să muncim noi, că se deșteaptă el, și al nostru, vreodată.

— Bine-ar fi, dar nu-mi prea vine a crede.

Intr'o seară, frații hotărîră ca a doua zi, des de dimineață, să plece împreună la bilciu, și să-și cumpere cîte ceva pentru casă.

— Gata ești: întrebă fratele cel mai mare cînd mai era încă mult până la ziuă.

— Du-te înainte că te ajung, spuse celălalt.

— Bine, dar să nu întîrzi prea mult.

Cum mergea el pe drum, eată că vede înălțîndu-se o vilfăta, taman dinainte-i.

„Trebuie să fie vre-o comoară“ se gîndi el, și apropiindu-se, scoate cuțitul dela brîu și începu a săpa pămîntul.

Sapă el până cînd obosi, dar nu dete de nimic. Își puse atunci cuțitul în teacă și se depărtă îngînînd.

— Cine știe, poate vor fi fost nescai-va urme de zmeu“.

Nu după multă vreme sosi și fratele cel mic. Acesta, văzînd groapa, se apropie și băgă de seamă că lucește ceva înăuntru. Scormoni puțin pămîntul și scoase la iveală o căldărușe plină cu galbeni. Puse banii în desag și se întoarse înapoi.

Fiindcă era suflet bun, și îi părea rău de frate-său că-î tot sărac, îi zise într'o zi:

— Ia ascultă, măi frate, dece nu vrei să cumperi vite, să le puî la suhat, și după ce le

vei îngrășa bine, să le vinzi? O să ai în felul acesta un câștig.

— Bine, dar nu am parale.

— Nu-î nimic; te împrumut eu.

Așa făcu. Toma, însă, cînd era gata să porniască la țîrg spre a-și vinde vitele, numai să iscară fel de fel de bolesne și corbi și viltanii avură parte de alergătura bietului creștin.

Ei nu am noroc! zise el în cele din urmă răzimîndu-și capul între mîni:

— Ți-am spus eu că-î așa, adaugă femeia.

N'are noroc, săracul, ziceau și oamenii din sat, cînd venia vorba de paguba ce duse peste el.

Lui frate-său îi pare rău să-l vadă că ajunge la sapă de lemn și hotărî să-l ajute earăși. Într'o zi, pecînd îl știa dus în satul vecin, luă o pungă mare plină cu galbeni și se duse de îl așteaptă la podul de peste gîrlă, pe unde știa că are să treacă. Peste puțin îl văzu că vine; aruncă punga cu banii pe pod, ear el s'a ascuns, să vadă că ce are să facă.

Fratele cel mare ajungînd la pod, se gîndi zicînd cu glas tare că putu fi auzit:

— Doamne, nu-mi intră mie în cap, cum or fi trecînd orbi pe pod!

Apoi închizînd ochii, trecu, pipăind cu bățul, cum fac cei lipsiți de vederi.

— N'are noroc și pace, zise atunci fratele cel mic, ieșînd din ascunzătoare și luîndu-și punga.

— Văd eu bine — îngînă el depărtîndu-se — că omului îi poți lua cu-de-asila, dar de dat, nici prin gînd să nu-ți treacă.

IGIENĂ.

Povețe pentru apărare încontra holerei.

(De profesor Dr. I. Cantacuzino).

Holera, care bîntue cu furie în Rusia întregă, a ajuns pînă în apropiere de granița țerilor vecine, ea este gata astăzi să pătrundă în țara noastră. Față cu iminența pericolului, publicul trebuie prevenit că această boală, atît de înspăimîntătoare, este în realitate mult mai lezne de evitat decît se crede de obicei.

Pentru aceasta este suficient să se observe cîteva precauțiuni, din cele mai simple, privitoare la băuturi, la alimente, la curățirea localurilor și la desinfecarea materiilor fecale provenite dela bolnavii atinși de holera.

Următoarele povețe au de scop a arăta regulile ce trebuie păstrate pentru a ne feri de holera. Pentruca ele să fie înțelese, trebuie știut că germenii cari răspîndesc boala se găsesc în dejecțiunile (scaune, vărsături) bolnavilor atinși de holera; că rufe, hainele, obiectele diverse (vase, ligheane, pahare, etc.) mînjite cu aceste dejecțiuni pot prinurmăre răspîndi holera; că apele (izvoare, puțuri, fîntîni, bălți, gîrle etc.), cari au fost murdărite cu dejecțiunile bolnavilor, sînt decît foarte periculoase și, fiind consumate, pot produce boala; asemenea periculoase sînt alimentele (fructe, legume, verdețuri, lapte, etc.) care au fost udate sau amestecate cu atare apă; infine, că bolnavii vindecați de holera mai păstrează săptămîni întregi germenii holerei în scaunele lor, incît ei

continuă să constituie o primejdie pentru răspândirea boalei.

Trebuie știut mai departe că germeii holerei se distrug foarte ușor: sau prin simplă fierbere, sau fiind amestecați cu o soluție entiseptică (acid fenic, carbol 3%, sublimat, ipoclorit de calce, lapte de var etc.), încât este de ajuns ca obiectele semnalate mai sus să fie ferte în apă clocotită, sau spălate într-o soluție antiseptică, pentru ca ele să înceteze de a mai fi primejdioase.

Pe baza acestor noțiuni trebuie observate următoarele reguli, pe care, dacă le urmați riguros, fără întrerupere cât timp există epidemia în țară, cu multă probabilitate veți scăpa de boală.

1. Beți numai apa care a fost feartă în clocoțe și apoi recită, păstrându-o în vase curate și acoperite, punând în ea eventual puțin vin, câteva picături de lămie, ori de oțet, ca pentru a fi mai prielnică la gust. O altă băutură care trebuie recomandată, este ceaiul; asemenea se pot bea diferite infuzii (ceai de tei, de muștel sau de ismă), limonadă de lămie făcută cu apă feartă. Se pot consuma și ape minerale naturale. În tot cazul apa ne-feartă trebuie cudesăvârșire exclusă din alimentație.

2. Pentru spălarea gurei, pentru spălarea vaselor de bucătărie, farfuriilor etc., întrebuiți numai apă feartă.

3. Nu beți lapte crud, ci numai lapte care a fost fert în clocoțe.

4. Măncați numai alimente ferte. Toate alimentele crude, precum fructe, salate, castraveți etc., trebuie înlăturate. Fructele se pot mânca sub formă de compoturi. Inghețatele se pot consuma numai atunci când aveți convingerea că au fost fabricate cu apă feartă.

5. Beuturile, alimentele, trebuie ținute acoperite, pentru a le feri de contactul muștelor. În-adevăr, muștele contribuie puternic la împrăștierea germeului holerei.

6. În timp de holeră trebuie dusă o viață cât de regulată. Orșice stricare de stomac, orșice diaree (urdinare sau treapă) predispune la holeră și trebuie deci evitată. Așadar, feriți-vă de excesele alimentare, de tot felul de chefuri, beții etc. Fiți cumpătați. Evitați cu grijă alimentele stricate. În-adaea ce veți căpăta o diaree, cât de ușoară, ea trebuie energic îngrijită și vindecată. În acest caz consultați un doctor fără întârziere.

7. Adunările mari de oameni, aglomerațiunile de totfelul, sînt primejdioase în timp de holeră, deoarece în anumite condițiuni nu numai indivizii vindecați de holeră, dar chiar oamenii sănătoși pot transporta și împrăști germeul bolii. Feriți-vă, deci, de aceste aglomerațiuni (bilciuri, țiguri etc.), și evitați localurile publice de întruniri (cîrciumi, cafenele etc.).

8. Intrețineți în curțile și casele voastre cea mai deplină curățenie, arzînd gunoarele și vărîndu-vă casa cât de des.

În special localul latrinelor (privăți) trebuie menținut într-o stare de perfectă curățenie, spălîndu-se scaunul cu leșie ferbinte, sau cu o soluție de creolină; spălîndu-se pe jos pe părăși cu lapte de var; turnîndu-se des în interiorul latrinei cantități mari de lapte de var.

În timpul epidemiei latrinele și hasnalele nu trebuie golite.

9. Nu depuneți gunoaie, excremente, murdării în vecinătatea pușurilor sau a fîntinelor; asemenea nu le aruncați în vecinătatea bălților sau a apelor curgătoare.

10. Feriți-vă să intrați fără necesitate în casa unui bolnav atins de holeră.

11. Deciteori veți intra în odaea unui bolnav atins de holeră, luați următoarele măsuri de precauție: a) Intrînd în camera bolnavului, îmbrăcați peste haina voastră o altă haină (bluză cămașă, halat de pînză, șorț etc.), pe care o veți dezbrăca mai înainte de a părăsi odaea; b) Feriți-vă de a vă atinge nasul sau gura cu mîna; c) Mai înainte de a părăsi odaea, spălați-vă pe mîni mai întîi cu o soluție de sublimat, apoi cu apă și săpun. În scopul acesta trebuie în permanență menținut în camera bolnavului un lighean, conținînd o soluție de sublimat una la mie; d) Nu consumați niciun aliment sau băutură provenite din odaea bolnavului.

12. Rufăria bolnavilor mai înainte de a fi spălată trebuie desinfectată, ferbind-o în clocoțe, sau lăsînd-o timp de două ceasuri în leșie caldă, sau într-o soluție de 3% creolină, sau acid fenic (carbol). Dacă s'ar spăla rufele mai înainte de a fi desinfectate, s'ar naște prin aceasta un mare pericol pentru împrăștierea boalei.

13. Dejecțiunile bolnavilor (scaune și vărșături) după ce s'au strîns în vase de noapte, în oale sau ligheane, trebuie desinfectate, turnîndu-se peste ele lapte de var, în cantitate cel puțin egală, sau o soluție de ipoclorit de calce, de acid fenic (carbol), sau de creolină; ele trebuie lăsate cel puțin timp de două ceasuri în contact cu soluția antiseptică mai înainte de a fi aruncate.

14. Cînd într-o casă există un caz de holeră măsurile pentru curățirea latrinelor, arătate la paragraful 8, trebuie aplicate cu cea mai mare rigoare de mai multor pe zi.

Toate precauțiunile enumerate la paragrafele 10, 11, 12, 13 și 14 trebuie continuate cel puțin două săptămîni după vindecarea bolnavului.

15. Bolnavul atins de holeră, putînd răspîndi boala în jurul lui și deveni astfel punctul de plecare al unui focar de molimă, este o datorie sfîntă pentru fiecare cetățean, ca: a) Îndată ce află de existența unui caz de holeră, să declare fără întârziere cazul autorităților (doctor, inspector comunal, primar, jandarm etc.); b) Subt niciun cuvînt să nu se împotrivască măsurilor ce se vor lua pentru izolarea bolnavilor și desinfectarea locuințelor.

Cine nu s'ar conforma acestor două din urmă prescripțiuni, și-ar însuși o gravă răspundere sufletească față de semenii săi, căci din neglijență, sau împotrivire, el ar contribui la lățirea epidemiei. Trebuie repetat, că epidemia de holeră nu poate fi combătută în mod efectiv decît prin trei mijloace: Declarația imediată a tuturor cazurilor, cît de ușoare ar fi ele; izolarea riguroasă a bolnavilor, și desinfectarea materiilor fecale și a obiectelor contaminate.

Instrucțiuni pentru prepararea laptelui de var și a ipocloritului de calce.

A) Prepararea laptelui de var. Se ia var nestins proaspăt și se stinge cu o cantitate egală de apă. Laptele de var se prepară turnîndu-se peste fiecare litru de var stins trei litri de apă, amestecîndu-l bine în tot timpul preparării.

În caz dacă nu s'ar găsi var nestins proaspăt, se poate prepara laptele de var amestecîndu-se un litru de var stins (așa cum se găsește în vărșării) cu trei litri de apă. Pentru a face însă acest amestec, trebuie înlăturat stratul de d'asupra.

B) Modul de preparare al ipocloritului de calce. Ipocloritul de calce, păstrat în vase, ermetic închise, la adăpostul luminei, și prezentînd un miros înțepător de clor, trebuie amestecat cu apă, turnîndu-se 5 litri de apă peste un litru de ipoclorit de calciu și amestecîndu-l încet în timpul preparării.

Soluțiunea de ipoclorit de calce nu trebuie păstrată, ci preparat proaspăt înainte de întrebuințare.

CRONICA.

Cerem scuze cititorilor noștri, că în săptămîna trecută, din cauze absolut justificabile, n'a putut să apară ziarul. În schimb promitem, însă, a da încurînd nu număr dublu.

Candidatul de preot **Stefan Balea** (Grebenă) cu d-șoara **Ecatarina Pod** (Seleuș) fidațați. Sincere felicitări!

Profesorul **Carol Buchmann** și-a serbat cununia cu d-șoara **Aranka Tringl** în bis rom cat. din localitate, fiind naș deputatul dietal **Dr. Iosif Siegescu**.

Institutul de bani „Oraviciana” a dăruit pe seama bisericii din Panciova 100 cor.

Avizăm pe cei interesați, că cursurile la școala de fete „Pensionul model” din **Turnu-Severin**, în urma unui ordin al ministrului, se vor începe abia la 1. Octombrie st. n.

† **Carolina Berger**, soția blăjinului ospătar antreprenorul **Ernest Berger** dela „Otel Novak”, a încetat din viață. Dumnezeu s'o erte!

La școala primară din Măidan a fost ales cu toate glasurile, inv. **Ion Ștefan**, un brav fiu al comunei. Multe felicitări!

În onoarea notarului public regesc **Dr. Paul Fitz**, distins cu titlul de consilier regesc, s'a dat aici un banchet foarte reușit, cu aproape 300 de tăcimuri.

Mîine, Duminecă la 18 a curentei, la 11 ore din zi, își va ține „Reuniunea de îmfunsetare” a Orăviții **adunarea generală** în sala de conferințe a Școlii civile din localitate.

Fanfara plugarilor rom. din **Vrani** va da o petrecere împreună cu teatru Mercuri la 8/21 Sept. c. în curtea lui **Gheorghe Braia** din **Vraniuș**.

Senatul școlar gr. cat rom. din **Ticvaniul-mic** aranjează la 25 Sept. st. n. din prilejul Adunării generale a învățătorilor rom. din dieceza Lugojului, în casa parohială din localitate, în beneficiul școlărilor săraci, un festival cu muzică și teatru, cu program bogat și variat.

Prietinul și colaboratorul nostru preot **Aurel Popovici** din **Ticvaniul-mic** a fost osîndit la judecătoria cercuală din localitate la 1 lună robie și 200 cor. amendă, ear țaranul **Gruia Buna**, la 12 luni robie și 600 cor. amendă, pentrucă, după cum au mărturisit mai mulți martori, în frunte cu învățătorul **Ioan Drinca** din **Ticvaniul-mic**, după alegerea de deputat dietal ar fi aruncat vorbe amenințătoare alegătorilor deputatului **Dr. Siegescu**. Încontra sentinții acuzații au apelat prin apărătorul lor **Dr. Mihai Grosșianu**.

La 14 a curentei au trecut în automobile ca pasanți prin Oravița, vizitînd stațiunea balneară „Marilla”, mai mulți primari ai orașelor din țară, veniți în excursie dela congresul lor ținut astan în **Timișoara**.

„Lugosi Ellenör” din Lugoj va apare în viitor de douăori în săptămîna ca ziar politic.

Nenorocirea inundațiilor bănățeni a devenit recidivă prin noul potop, care s'a descărcat din nou cu mare furie asupra părților noastre sud-bănățene.

În „Revista Preoților” earășii se năprătește asupra editorului revistei noastre **Gh. Jianu**, preotul „Veritas”, care nu se sfieste a-și signa **olla potrida** cu pseudonimul care îi sade atît de rău, mințind, cum vom dovedi încurînd, toată vorba ce-o scoate din gură. „Revista Preoților” îl găzduiește, pe cel mai agil sprijinitor al organizației preotești, care, vîzînd cum majoritatea preoților începe a se trage la o parte de către pornirea lui bizară, el singur, „Veritas”, provoacă oficiile parohiale de pela noi, a se grijii de alegerea (prin ședule) a unui delegat, care din „Veritas” să poată ajunge a fi poreclit de un **veritabil** — reprezentant al organizatorilor, atît de nepăsători față de blîndețea evangheliei!

Deocamdată întrebăm pe ocirmitorii dela „Revista Preoților”: de unde își ia „Veritas” competența a da sfaturi Reuniunii învățătorilor din Eparhia Caransebeșului, de a nu mai alege pe d-nul Jianu de președinte, și Conzistorului, să nu-l numiască cumva pe d-nul Jianu de revizor școlar?

Dealtfel credem că a sosit timpul de a arăta odată cine este faimosul „Veritas” și cuibul unde își clocește ouăle această „ciocnitoare din Valea farizeilor”. Îi cunoaștem noi și tovarășii carîi îl îmbărbătează și ajută a se ridica tot mai sus pe scara minciunii.

Holera amenință a lua proporții înspăimîntătoare și în țara noastră, mai ales în părțile dunărene. Atragem deosebita luare aminte a povețelor din rubrica „Igienă” și sfătuim pe ai noștri să se țină strict de acele măsuri — mintuitoare!

Mulțumită publică.

Subscrisul mulțumesc din inimă tuturor prietinelor și cunoșcuților mei pentru mîngăerea ce mi-au făcut-o, petrecînd la ultimul ei lăcaș pe neuitata mea soție

Carolina Berger, născ. Ruhmann,
și adresîndu-mi cuvinte sincere de îmbărbătare în durerea ce-am îndurat-o.

Ernest Berger.

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

Tîmplăria ÁRPÁD BENCZE

== ORAVIȚA ==

peste drum de Scaldă Kneipp a lui Sittner
are un depozit de

mobile gata

și pe comandă.

Tîmplărie pentru zidiri.

— Sicriuri —

de lemn și de metal în toate formele. Cu
"nuni și panglică cu inscripții.

Intreprindere pentru înmormîntări
„CONCORDIA“.

— Se primește și un ucenic
din părinți buni. —

Premiat cu marele premiu Garnd Prix.

Cine dorește să aibă o față albă
ca laptele, să folosească **crema
americană, pudra americană
și săpunul american**, care de-
partează de pe față și de pe mini
orcefel de pete, și întrece toate
mijloacele de acest fel, întrebuin-
tate pînă acum. Se capătă la:
Apoteca Sfîntul Gheorghe
în **Oravița** (peste drum de
— prăvălia R. Goldstein). —
Prețul unui borcan de cremă ame-
ricană 1 coroană. Prețul pudrei
americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpu-
nului americ. 80 fil. Incontra
durerii de dinți mai bune sînt pi-
căturile americane. Prețul 1 cor.

Aviz!

Se caută la Pensionul model de
fete din Turnu-Severin, România:

1. **O Bucătăreasă** foarte pricepută în
arta culinară, fără vițiu și cinstită. Ofer 45
lei lunar.

2. **Un rîndaș**, ca ajutor bucătăresei,
cinstit, muncitor. Ofer 25 lei lunar.

3. **O fată sau femeie în casă**, care
să știe nemțește, harnică, pricepută și cin-
stită. Ofer 25—30 lei lunar. Angajamentele
se fac anual.

Adresați scrisori Directoarei

Maria P. Marinescu.

Șpirit de oțet,

dintr'o litră se pot face 24 litre de
oțet d'al tare (Essenz), cum și depozit
de mărfuri diferite de vinzare în

Băcănă Ignat Spieler Oravița.

Colțul din jos al piațului, peste drum de
moara de foc.

Cele mai bune

căldări și cazane

se pot cumpăra, cu prețuri absolut omeneste,
la vechia și cunoscuta

Firma I. PURGAR

lingă Moara de foc în 10-5
Oraviczabánya (Krassó-Szörény m.)

Vindecați beția

până nu ajunge bețivul să vatem legea!

Scapați-l până n'ajunge alcoolul să-
strice sănătatea, puere de lucru și averea.

Alcoholinul este un surogat care face pa bețivi să
se îngroziască de beuturi alcoolice.

Alcoholinul este un leac absolut nevătămător
care nici la bețivii cei mai mari
nu devine rscidiv.

Alcoholinul este cea mai nouă descoperire
a științei care a scăpat mii de
oameni din mizerie.

Alcoholinul este un preparat ușor, pe care și
femeia casei îl poate da bărbatului
în mîncarea de dimineață, fără a se putea băga de
seamă. De cele mai multeori bețivul nici nu știe
dece nu mai poate dintr'odată suferi beuturile spir-
tuoase, și crede că i-s'a îngrozit fiindcă a beut prea
mult, cum se întîmplă de i-se urăște și de o min-
care prea mult gustată.

Alcoholin ar trebui să dea orcare tată fiului
său, studentului deși ne prea dedat
cu beutura, înainte de a cădea la examen, căci
beuturile spirtuoase slăbesc creurul. Chiar fiecare
om care n'are destulă tărie de voință ar putea să
se folosească de această medicină spre a nu se deda
la beutura, prin ceiace își poate și mai bine păstra
sănătatea și-și cruță bănișorii. 10-1

Preparatul-Alcoholin constă 10 cor. trimittindu-se banii
înainte, ori procurindu-se prin rambursă,

INSTITUTUL DE ALCOHOLIN
Copenhagen 1737 Dänemark.

Epistolele se franchează cu 25 fil., cărțile poștale cu 10 fil.

La

Tipografia „Progresul”

— în Oravița —

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

La

Banca „Plugarul” din Cacova

s'au făcut mari schimbări.

Banca „Plugarul” a devenit adeverata bancă a plugarilor, că ea are la conducere mai mult plugari.

Banca „Plugarul” e unica bancă care conduce gratuit asigurarea de vite a plugarilor.

Împrumuturile cele mai ieftine se pot face la banca „Plugarul” din Cacova.

După depunerii camăta mai mare banca „Plugarul” din Cacova o plătește?

Împrumuturi li-se dau plugarilor de-acum înainte cu
următoarele condițiuni:

- a) Pe obligațiune cu intabulare în locul prim cu 60%
- b) Pe cambii " " " " " " 6 1/2%
- c) " " " " " " al doilea " 70%

Depunerii se primesc la „PLUGARUL” dela 1 cor.
în sus. Se plătește camăta 5—5 1/2 și 60%
după mărimea sumei și după condițiile de depunere.
Darea de venit banca o plătește.

Asigurarea de vite Fie care plugar cu suma de
2 fil. după 100 cor. la an,
poate să-și asigure vitele încontra pagubelor, ba capătă
doctor, olțuit, și medicină, gratuit. Sînt înscriși pînă
acum 900 frați plugari din 22 comune. S'au desbăgubit

în anul 1909 pentru boi, vaci, cai, viței la 101 membri
în preț de 20 mii cor.

Asigurări de viață se pot face în condiții favo-
rabile la banca „Plugarul”.

Acții și Losuri de tot soiul, cumpără banca „PLU-
GARUL” cu prețurile cele mai
marî; cumpără și vinde realități și unelte agronomice.

Vin, răchie foarte bună, de prune, moale sau pre-
friptă, se capătă la banca „PLUGARUL”.

Spirit rafinat, și spirit pentru preparat răchiu de
bucate, se capătă la fabrica băncei
„PLUGARUL” în Surducul-mare.